

PĒTĪJUMU REZULTĀTI PAR LABĪBU RINSTARPU RUŠINĀŠANU
RESULTS OF THE STUDIES ON THE INTER-ROW PROCESSING IN CEREALS

**Līvija Zariņa¹, Dace Piliksere¹, Līga Zariņa², Artūrs Lozbergs¹, Arnis Gutāns³,
Jānis Steinbergs⁴**

¹Agroresursu un ekonomikas institūts, ²LLU Lauksaimniecības fakultāte

³SIA Ekolauki, ⁴SIA Mistrs

livija.zarina@arei.lv

Kopsavilkums. ELFLA projekta "Inovātas labību un pākšaugu sējumu kopšanas tehnoloģijas izpēte pielietošanai nezāļu ierobežošanā bez pesticīdu lietošanas" ietvaros Agroresursu un ekonomikas institūta, SIA Ekolauki un SIA Mistrs laukos ierīkoti izmēģinājumi labību sējumos, audzējot tos parastajā rindsējā un attālināti. Pētījuma virsmērķis – pārbaudīt hipotēzi, ka, sējot lielākā rindu attālumā un turpmāk veicot sējumu rindstarpu rušināšanu, tiek panākta efektīva nezāļu ierobežošana. Lauka izmēģinājumi ierīkoti iepriekšējā gada rudenī uzartos bioloģiski (bio) un konvenciāli (konv) apsaimniekotos laukos ar atšķirīgiem augsnes kvalitatīvajiem rādītājiem. Augsnes skābuma rādītāji pa laukiem svārstījās no pH 5.3 līdz pH 7.0, organiskās vielas saturs bija robežās no 24 līdz 27 g kg⁻¹, P₂O₅ un K₂O saturs – no zema līdz vidējam (*Augšņu agroķīmiskās izpētes...2022*). Pavasarī veikta šo lauku kultivēšana, konvenciālajos laukos pirms tam izkļiedējot minerālmēslus. Kultivēšana veikta arī ziemāju laukos pēc priekšauga novākšanas un seklas augsnes pamatapstrādes. Ziemas rudziem tika izsētas 400, ziemas kviešiem – 600, bet vasarājiem – 500 dīgstošas sēklas uz 1 m². Sējumu kopšanas varianti: 1) sēja 12.5 cm rinstarpās, sējumi kopti tradicionāli, ecējot pa diagonāli vienu nedēļu pēc sējas (kontrolē); 2) attālā sēja 25 un 30 cm rindu attālumā, rindstarpu rušināšana veikta vienreiz, vienu nedēļu pēc sējas; 3) attālā sēja 25 un 30 cm rindu attālumā, rindstarpu rušināšana veikta divas reizes – vienu un trīs nedēļas pēc sējas. Nezāļu uzskaitē veikta izmantojot skaita un masas metodi (*Pannacci et al, 2018*). Nezāļu ierobežošanas efektivitāte izteikta kā procentuāls nezāļu skaita samazinājums pret kontroli. Pētījumu veikšanas periodā (2020.–2021.gads) meteoroloģiskie apstākļi izteikti atšķirīgi no ilggadīgajiem vidējiem rādītājiem bija gan pirmajā, gan otrajā sezonā. 2020.gads raksturojās ar vēsāku un nokrišņiem bagātāku sezonas sākumu (aprīlis, maijs), bet veģetācijas otrā puse raksturojās ar paaugstinātu temperatūru un nepietiekošu mitruma daudzumu. Savukārt 2021.gadā pēc ilga un nokrišņiem bagāta pavasara perioda, sākot ar jūnija 3.dekādi, ilgstoši pieturējās karsts un sauss laiks, kas negatīvi ietekmēja graudaugu ražas veidošanos. Rezultāti liecināja, ka pirmajā pētījumu sezonā vidējā raža augstāka nekā otrajā, vidēji visos variantos par 7.4%. Visos izmēģinājumu laukos relatīvi augstāka raža bija variantā ar inovatīvo sējumu kopšanas metodi, taču matemātiskās datu apstrādes rezultāti statistiski būtisku ($\alpha=0,05$) ražas starpību uzrādīja tikai trijos no astoņiem laukiem. 2020. gada sezonā visos izmēģinājumu laukos divreizēja rindstarpu rušināšana, salīdzinājumā ar vienreizēju rindstarpu apstrādi nav devusi pozitīvu rezultātu, bet 2021.gada sezonā pozitīvs rezultāts iegūts vasarāju labību laukos.

Atslēgas vārdi: nezāļu ierobežošana, sējumu kopšana, inovatīvas tehnoloģijas.

Izmantotā literatūra

1. Augšņu agroķīmiskās izpētes rezultātu kārtība. ZM, Rīga.04.01.2022. <https://www.vaad.gov.lv/lv/media/3010/download>
2. Pannacci E., Tei F., Guiducci M. (2018). Evaluation of mechanical weed control in legume crops. *Crop Protection*, 104; 52-59.